

Jaarverslag Coöperatie Opgewekt Houten 2023

vastgesteld tijdens de ALV van 11-4-2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Ontwikkelingen	2
2.1	<i>De consequenties van de oorlog in Oekraïne</i>	2
2.2	<i>Congestie</i>	2
2.3	<i>Beleid</i>	3
2.4	<i>Innovatie</i>	3
3	Activiteiten	3
3.1	<i>Zon op dak</i>	3
3.2	<i>Zonnevelden</i>	4
3.3	<i>Solar Parkings</i>	6
3.4	<i>Windmolens</i>	6
3.5	<i>Local4local</i>	7
3.6	<i>Opslag</i>	8
3.7	<i>Warmte</i>	8
3.8	<i>Laadpalen</i>	8
3.9	<i>Samenwerking</i>	9
3.10	<i>Communicatie en ledenbinding</i>	9
3.10	<i>Organisatie, vrijwilligers en bedrijfsvoering</i>	9

1 Inleiding

De Coöperatie Opgewekt Houten is opgericht in 2016. Het statutair doel wordt in naastliggend tekstvak aangegeven. COH is een vrijwilligersorganisatie. Ruim 15 personen houden het schip varend, zonder hiervoor een geldelijke beloning te ontvangen. Indien specialistische kennis/ervaring nodig is, dan wordt dat ingehuurd.

Voor u ligt het jaarverslag 2023. Daarin leggen we verantwoording af over onze activiteiten in 2023. De financiële verantwoording wordt los gepresenteerd.

2 Ontwikkelingen

Toen onze coöperatie 8 jaar geleden begon was de energiemarkt een 'saaie' markt. Prijzen waren voorspelbaar, congestie kenden we niet, rentes waren laag. De enige drijfveer was het omzetten van stroom op fossiele basis naar duurzame stroom. Binnen die context hebben wij een 5-tal coöperatieve daken kunnen realiseren. Sindsdien zijn er echter majeure ontwikkelingen die de 'saaigheid' van de energiemarkt definitief hebben verdreven.

De coöperatie heeft als doel bij te dragen aan de verduurzaming van het energiegebruik in de samenleving. Met dit doel voorziet de coöperatie in de stoffelijke behoeften van haar leden krachtens overeenkomsten, met hen gesloten in het bedrijf dat zij te dien einde ten behoeve van haar leden uitoefent of doet uitoefenen. Zij tracht dit doel onder meer te bereiken door:

- het uitoefenen van een bedrijf gericht op het verwerven, realiseren en exploiteren van systemen voor de opwekking van duurzame energie waaronder - maar niet limitatief- zonne-energiesystemen, wind- en waterkrachtsystemen; biogas-systemen ten behoeve van de leden

- het sluiten van overeenkomsten met leden teneinde te voorzien in hun behoefte aan duurzame, lokaal geproduceerde, energie

- het oprichten van, deelnemen in of samenwerken met organisaties, als dat voor het bereiken van het doel van de coöperatie bevorderlijk kan zijn

- het geven van voorlichting over de opwekking, het gebruik en de besparing van (duurzame) energie;

- het uitvoeren van alle voorkomende werkzaamheden die met het vermelde doel in verband staan of daartoe bevorderlijk kunnen zijn, alles in de ruimste zin.

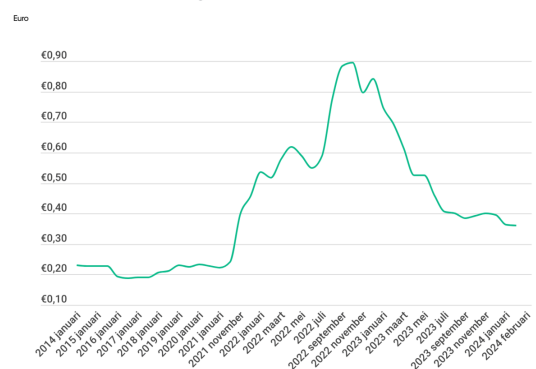
2.1 De consequenties van de oorlog in Oekraïne

Deze oorlog is natuurlijk vooral dramatisch voor Oekraïne. In vergelijking met het leed wat daar plaatsvindt mogen we de consequenties van deze Oorlog voor ons land geen 'leed' noemen. Maar voor de energiemarkt was dit wel ingrijpend. Prijzen stegen, duurzame opwek werd duurder, inflatie nam toe evenals rentepercentage.

2.2 Congestie

Voor het grote publiek kwam de congestieproblematiek vrij onverwacht. Nederland ging grotendeels op slot voor wat betreft aansluitingen op het net.

Ontwikkeling stroomtarieven 2014-2024
Inclusief BTW en overheidsheffingen

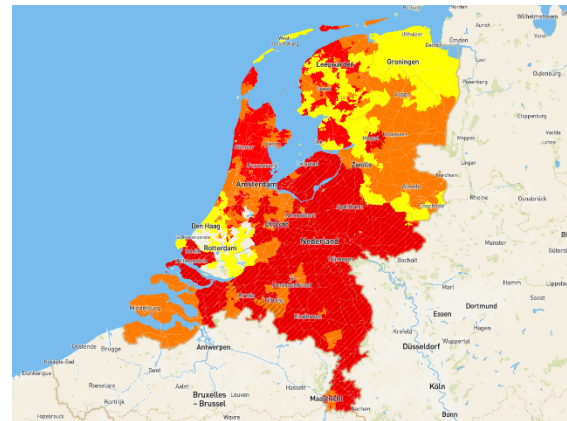
bron: Overstappen.nl

2.3 Beleid

Zowel op Europees, landelijk, provinciaal als gemeentelijk niveau wordt beleid gemaakt, die moet bijdragen aan stabiele en duurzame energielevering (elektriciteit en warmte). Onder ander door belastingheffing (gas meer belasten), subsidies (SDE, salderingsregeling e.d.) worden incentives gegeven voor de transitie van fossiel naar duurzaam.

Op gemeentelijk niveau zijn 2 zaken van belang:

1. Eind vorig jaar heeft het burgerberaad met betrekking tot de energietransitie plaatsgevonden.
2. In het kader van 'we moeten van het gas af' is de wijk De Polders door de gemeente aangewezen als proefwijk

Congestie Oktober 2023

2.4 Innovatie

De dynamiek in de markt heeft wel geïnitieerd dat de innovatie in een hogere versnelling is geraakt. Zo werd en wordt veel aandacht besteed aan:

1. De doorontwikkelingen van (grote) batterijen of andere vormen van opslag, die nodig zijn omdat zon en wind niet altijd leveren wanneer de behoefte ook bestaat.
2. De ontwikkeling van (duurzame) waterstof als energiedrager. Delen van het gasnet worden er geschikt voor gemaakt. Ook zijn er experimenten met kleinschaliger (lokale) elektrolyse. Waterstof kan onder meer dienen als vervanger van gas en als brandstof voor industrie, vervoer en verwarming dienen.
3. Lokale levering (local4local) die ervoor zorgen dat het lokale energieverbruik onafhankelijker wordt van de bewegingen in de algemene energiemarkt. Ook beperkt dit de netcongestie. De nieuwe energiewet verruimt de mogelijkheden hiervoor.
4. Warmtenetten in alle vormen en smaken, bijv. WKO of warmte uit de Lek.
5. Samenwerkingsverbanden tussen bedrijven in de vorm van 'hubs' waarbij energieaanbod en verbruik binnen een hub optimaal op elkaar worden afgestemd.
6. Kernenergie; jaren niet bespreekbaar geweest, is nu weer een optie die wordt overwogen.

3 Activiteiten

Binnen de context van haar statutaire doelen, de lopende ontwikkelingen en het strategisch doel zijn de activiteiten voor 2024 van COH als volgt.

3.1 Zon op dak **Installaties in bedrijf**

In 2023 zijn de installaties Achterdijk (voorjaar) en de Zevensprong (najaar) in bedrijf gesteld

en zijn gaan produceren. Met name voor de Zevensprong is de nodige inspanning verricht om Stedin zo ver te krijgen dat ze een netaansluiting gingen realiseren.

Nieuwe daken

Het blijkt een uitdaging om aan nieuwe daken te komen. De gemeente Houten heeft (eindelijk) de inventarisatie van het eigen vastgoed afgerond en is tot de conclusie gekomen en alle beschikbare dakoppervlakte zelf nodig hebben om de panden te verduurzamen.

De contacten met Lumz en HTTC hebben geen nieuwe daken opgeleverd.

Beheer

De werkzaamheden van de werkgroep verschuiven van de ontwikkeling van nieuwe installaties naar beheer. Het uitlaten voeren van Scope 12 inspecties, het laten oplossen van restpunten (Kruisboog) reinigen van het dak en de installatie (Kruisboog), lekkage (de Wetering), naar buiten verplaatsen van de omvormers (Kloostergaarde) heeft de nodige tijd en aandacht gekost.

Alle kleine installaties zijn ondergebracht bij leden van de werkgroep, die maandelijks zorgdragen voor het uitlezen van de productie informatie en die op de website plaatsen.

Netcongestie

In de zomer van 2023 zijn we geconfronteerd met spanningsopdriving aan de Achterdijk. Het gevolg is dat omvormers van 'onze burens' uitschakelen. Er zijn diverse contacten geweest met buurtbewoners, er zijn klachten ingediend bij de netbeheerder, er is contacten geweest met de gemeente Houten en met Hier. Verder is onderzoek gedaan naar mogelijkheden van bijvoorbeeld een buurtbatterij. Het lijkt er op dat de termijn waarin de problemen opgelost zouden gaan worden, niet worden gehaald.

3.2 Zonnevelden

Coöperatie Opgewekt Houten werkt met Coöperatie Duurzaam Eiland, ontwikkelaar Chint Solar Nederland Projecten en adviseur BHM Solar samen aan de ontwikkeling van Zonneweide De Heul en Stroomveld De Knoest. Dat zijn zonnevelden van elk 20 ha op het Eiland van Schalkwijk. De projecten lopen al sinds begin 2021. Puntsgewijs wordt hieronder de voortgang in 2023 geschetst.

- De coöperaties hebben ten behoeve van de zonnevelden een besloten vennootschap (Duurzaam Opgewekte Energie DOE BV) opgericht. Opgewekt Houten is 50% aandeelhouder. Vennootschapsbestuur en aandeelhouders hadden intensief contact over de inrichting van de BV. Alle betalingen en verplichtingen die met de projecten te maken hebben lopen via de BV.

- Per 1 juni werd de vergunning voor Zonneweide De Heul onherroepelijk. Tegen het besluit tot verlening van een vergunning voor Zonneweide De Heul zijn bij de Rechtbank Midden-Nederland twee beroepen ingediend. De Rechtbank Midden-Nederland heeft ze in duidelijke bewoordingen afgewezen. De afwijzingen zijn niet meer aangevochten bij de Raad van State.
- De technische werkzaamheden aan de ontwikkeling van de zonnelvelden richtten zich op het ontwerp van het nettracé. Anders dan beoogd kunnen de projecten niet worden aangesloten op het nieuwe Stedin middenspanningsstation bij de Schalkwijkse brug (op het perceel van het voormalig zwembad De Knip). De capaciteit daar is al vergeven. Gevolg is dat Stroomveld De Knoest moet worden aangesloten op het hoogspanningsstation Laagraven in Nieuwegein. En Zonneweide De Heul op Stroomveld De Knoest.
- Samen met Coöperatie Duurzaam Eiland werkten financieel deskundigen in de Financiële Werkgroep aan een business case voor exploitatie van de zonnelvelden, en een propositie voor Houtenaren die willen investeren. Vanwege een groot aantal onzekerheden, o.a. de kosten van het kabeltracé, de prijs van zonnepanelen en de renteontwikkeling kwam het nog niet tot duidelijke scenario's. Met een aantal potentiële afnemers van grote stroomhoeveelheden werden mogelijkheden voor samenwerking en afspraken verkend.
- Voor beide projecten werd in 2022 een SDE++-beschikking aangevraagd, die begin 2023 werd verleend. Het tarief was echter zodanig laag dat de subsidietoezegging geen zinvol vangnet voor exploitatie bood. Om die reden is eind 2023 opnieuw ingeschreven op de SDE++-subsidie, nu voor het - hogere - tarief 2023. Voorwaarde voor inschrijving was o.a. het inleveren van de oorspronkelijke beschikking. Gelukkig is voor beide projecten opnieuw SDE++-subsidie toegezegd.
- Met de ontwikkelaar werd gewerkt aan de oprichting van de project-BV's Zonneweide De Heul en Stroomveld De Knoest. Hiervoor is een aandeelhoudersovereenkomst nodig. Over de voorwaarden daarin loopt het gesprek al sinds Q2 van 2022. In 2023 slaagden partijen er nog niet in om het eens te worden. Omdat ontwikkelaar en coöperaties nog steeds van zins zijn om de zonnelvelden volgens plan te realiseren, verlengden ze de sinds 2021 bestaande Samenwerkingsovereenkomst tot 1 mei 2024.
- De Rabobank gaf Opgewekt Houten in Q2 van 2023 een donatie van € 30.000 voor de kosten die met de ontwikkeling te maken hebben. De coöperatie gebruikt die voor o.a. de kosten van juridisch advies voor de aandeelhoudersovereenkomst van de project-BV's. Samen met de Rabobank maakte Opgewekt Houten een promotiefilmpje op de percelen waar Stroomveld De Knoest is voorzien. Het filmpje is te zien via de link op de website van Opgewekt Houten.

Plangebied De Knoest

- Publieksinformatie via de media over de zonnevelden beperkte zich in 2023 tot een enkele uiting in Houtens Nieuws, en berichten in de periodieke Nieuwsbrief van Opgewekt Houten. De coöperatie stond daarnaast met informatie over de zonnevelden op de Activiteitenmarkt begin september, op de bedrijvenmarkt tijdens het Energiefestival eind november en op een aantal informatieavonden van Energierijk Houten verspreid over het jaar.
- Er zijn perspectiefrijke contacten gelegd met (semi-)publieke organisaties over deelname in de zonnevelden.

In verband met toenemende technische complexiteit van de beide projecten besloot het coöperatiebestuur in Q4 om te voorzien in professionele projectleiding. Daartoe werd met een aantal deskundige partijen uit coöperatieve hoek overlegd. De verwachting is dat dit begin 2024 zijn beslag krijgt.

3.3 Solar Parkings

Carpoolplaats A27

Er is contact geweest met Expo Houten over het gebruiken van hun aansluiting voor een Solar Carport op het parkeerterrein aan de Meidoornkade. Hiervoor is een principe verzoek ingediend bij de gemeente Houten. Na een beoordeling door de gemeente is het principe verzoek door ons ingetrokken en is een lijst van 8 potentiële locaties ingediend en besproken. De 8 locaties zijn in overleg teruggebracht tot 4.

Voor de locatie carpool plaats A27 is inmiddels het overleg met de provincie Utrecht gestart. De Provincie ondersteund het initiatief en wil actief meewerken naar het onderzoeken van de mogelijkheden en draagt te kosten voor het benodigde vooronderzoek.

Voor een Solar Carport op de Kruisboog is inmiddels contact gelegd met het Houtens. Omdat we geen grootverbruik aansluiting (GVA) kunnen aanvragen, moeten we de op te wekken energie zelf verkopen aan (GVA) afnemers. Er zijn intern diverse gesprekken gevoerd om mogelijkheden en knelpunten in kaart te brengen. Ook is er een bezoek gebracht aan Vrijstad Energie in Culemborg.

3.4 Windmolens

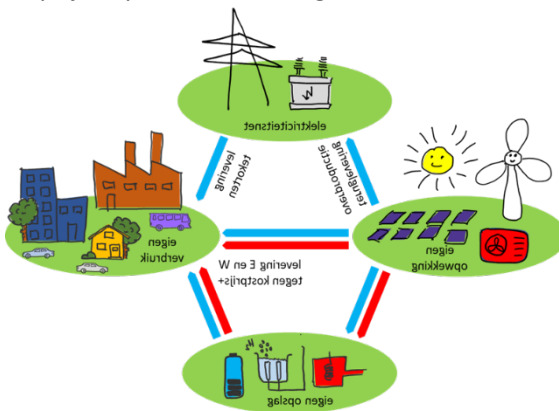
U Wind, de energiecoöperatie die meegewerkt heeft aan de molens van Eneco die in Houten staan, is opgeheven en is feitelijk geïntegreerd in COH. De leden hebben de mogelijkheid gekregen gratis lid te worden. U Wind had een intentieovereenkomst met Windpark Goyerbrug over participatie in de molens. In 2023 zijn diverse gesprekken gevoerd met het bestuur van het windpark. Aangezien het definitief doorgaan van het park afhankelijk is van een uitspraak van de Raad van Staten, zijn er nog geen verdere afspraken gemaakt.

De provincie is van zins gebieden te gaan aanwijzen die huns inziens kansrijk zijn. Energie van Utrecht (de koepelorganisatie van energiecoöperaties in Utrecht) heeft geïnventariseerd of

coöperaties eventueel mee willen ontwikkelen als dat aan de orde komt. Wij hebben aangegeven dat te willen met initiatieven op Houtens grondgebied, mits de politiek ook daadwerkelijk het gebied heeft aangewezen. Dit doen we wel samen met CDE.

3.5 Local4local

Vanwege de toenemende congestieproblemen in Houten is begin 2023 gestart met het project Local4Local. Doel is te verkennen wat de mogelijkheden zijn om lokaal opgewekte energie lokaal te benutten zodat het elektriciteitsnet niet extra wordt belast en we optimaal hiervan kunnen profiteren. In het project wordt nauw samengewerkt met CDE en Impact. In een bijeenkomst met de coöperatieve energieleverancier OM Nieuwe Energie is besproken wat er nodig is om lokaal opgewekte energie lokaal te benutten. De huidige energiewet staat nog niet toe dat lokale opgewekte energie rechtstreeks aan consumenten en andere kleinverbruikers kan worden geleverd. Hiervoor is altijd de bemiddeling nodig van een energieleverancier. Voor grootverbruikers is dit anders en kunnen er wel onderlinge afname- en prijsafspraken worden gemaakt. OM biedt hiervoor ondersteuning met een model van

“Zelflevering”. Van belang hierbij is dat de opwek en afname van energie zoveel mogelijk gelijktijdig plaatsvindt, zodat beide partijen optimaal kunnen profiteren. Voor de momenten dat er geen energie via zon of wind wordt opgewekt moet dan nog gebruik worden gemaakt van de energiemarkt. Het model van zelflevering maakt dit mogelijk. Omdat L4L vooralsnog alleen voor grootverbruikers interessant is,

is vooral contact gezocht met potentiële grootafnemers, zoals HDSR en Vitens. Ook is gekeken naar ervaringen elders in Nederland zoals AGEM in de Achterhoek, Wijk bij Duurstede en Culemborg. Verder is deelgenomen aan bijeenkomsten van Impact, die bezig is om de mogelijkheden van een Smart Energy Hub op Doornkade te verkennen. In principe heeft een Smart Energy Hub hetzelfde doel als Local4Local, namelijk opwek en gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie die zoveel mogelijk op elkaar wordt afgestemd om het energienet te ontlasten.

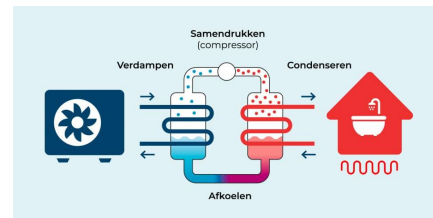
De verkenning tot nu toe laat zien dat Local4Local in Houten zeker kansrijk en eigenlijk dringend nodig is. De ontwikkeling van nieuwe zonneprojecten is nog niet zover dat er al sprake is van concrete afspraken of regelingen. Mogelijk komen die in 2024 tot stand. Hierbij hopen we te kunnen profiteren van de uitkomsten van een landelijk Local4Local project van Energie Samen, waarvan inmiddels de eerste resultaten beschikbaar komen. Verder willen we in 2024 ook verkennen of we niet ook consumenten en kleinverbruikers lokaal opgewekte energie kunnen aanbieden en wat de mogelijkheden zijn van collectieve opslag.

3.6 Opslag

Onderzocht werd (en wordt) in hoeverre een batterij de ontstane congestieproblematiek rond het coöperatief dak van COH bij Van Dijk in Schalkwijk kan ondervangen (zie eerder opmerkingen). Die batterij kan dan ook coöperatief worden, hoewel er mogelijk ook andere eigendom oplossingen zijn. Er zijn verder geen concrete initiatieven genomen. Wel is er tijdens het Energiefestival door ons een lezing georganiseerd over de mogelijkheden en potentie van bilateraal laden en de elektrische auto dus als opslag.

3.7 Warmte

Warmte wordt een belangrijk thema voor de komende jaren. De gemeente heeft de wijk De Polders aangewezen om als eerste van het gas af te gaan. Daarvoor is een project opgestart. In 2023 hebben wij geen concrete initiatieven genomen. Wel hebben we met initiatiefnemers rond een klein warmtenet gesproken over de mogelijkheden van coöperatief bezit. Voor 2024 verwachten we dat we veel aandacht gaan geven aan de warmteproblematiek (zie jaarplan). Warmtenetten worden noodzakelijk, omdat elektrische warmtepompen bij oudere huizen net rendabel zijn en bovendien bij massaal gebruik de netcongestie onbeheersbaar maken.

Elektrische warmtepomp

3.8 Laadpalen

Naar aanleiding van vragen van burgers is onderzocht of COH een rol zou kunnen spelen bij de ontwikkeling van publieke laadpalen, laadpalen bij VVE's en het delen van particuliere laadpalen met burens.

a. **Publieke laadpalen;** vastgesteld is dat de uitrol en exploitatie van publieke laadpalen in Houten prima is geregeld via een gemeentelijke licentie aan RMA-E, een project van de provincies en gemeenten in Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Er is daarom geen enkele aanleiding voor COH om ons hierin te mengen.

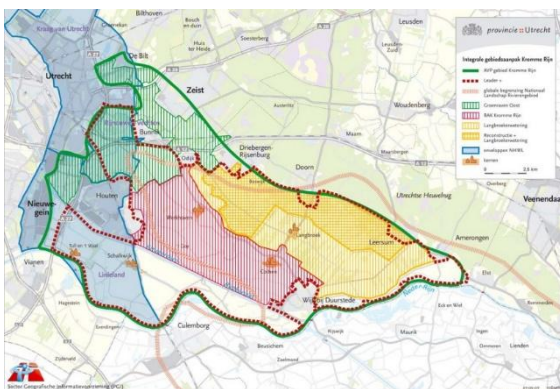
b. **Laadpalen bij VVE's;** bij appartementen met een VVE is de plaatsing van laadpalen minder eenduidig. VVE's kunnen echter een beroep doen op deskundige ondersteuning van de belangenorganisatie VVE-Belang. Hoewel blijkt dat een collectieve voorziening voor veel VVE's een betere en toekomstbestendiger oplossing is dan individuele plaatsing van laadpalen, zien we als COH geen toegevoegde waarde om VVE's hierin bij te staan, omdat VVE-Belang hierin al kan voorzien.

c. **Particuliere laadpalen delen;** bewoners die over een eigen laadpaal beschikken en deze ook door anderen willen laten gebruiken, kunnen hiertoe een verzoek indienen. Consequentie is wel dat de laadpaal dan direct als publieke laadpaal wordt aangemerkt en ook als zodanig moet worden geregistreerd. Dit heeft de nodige gevolgen voor de laadpaaleigenaar. De ruimtelijke omstandigheden in Houten om dit soort constructies mogelijk te maken, zijn verder erg beperkt. Daarom is besloten om hieraan als COH geen ondersteuning te bieden.

3.9 Samenwerking

Wij nemen deel aan de Energietafel. Daarin zitten de maatschappelijke initiatieven die actief zijn bij de energietransitie. Ook de gemeente neemt deel aan de Energietafel. Het afgelopen jaar hebben de maatschappelijke initiatieven CDE, COH, Impact en Energierijk verkend of verdergaande samenwerking (tot mogelijk samengaan) nuttig en mogelijk was. Het bleek dat uiteindelijk 3 van de 4 initiatieven dit niet zagen zitten. COH zelf was wel voor intensivering.

Daarmee bleef het zoals het was. We hebben samen met CDE gewerkt aan de ontwikkeling van de zonnevelden. Door bezettingsproblemen bij CDE lag die ontwikkeling in hoge mate op onze schouders. Met Impact hebben we samengewerkt in onze zoektocht naar coöperatieve daken bij ondernemers. Dat heeft overigens geen nieuwe daken opgeleverd.

Daarnaast zijn er op initiatief van de Coöperatie van Bunnik 3 afstemmings-overleggen geweest tussen de coöperaties van het Kromme Rijngebied. In eerste instantie zijn die gericht geweest op het uitwisselen van kennis en ervaringen. Het Kromme Rijn gebied is bij uitstel een plaats om duurzaam energieaanbod te realiseren. De coöperaties hebben de intentie uitgesproken windinitiatieven in dat gebied gezamenlijk aan te pakken.

COH is actief lid van Energie van Utrecht. Energie Samen is de landelijke koepel voor coöperaties.

3.10 Communicatie en ledenbinding

We hebben afgelopen jaar 3 nieuwsbrieven verzorgd voor de leden. Ook hebben we diverse publicaties verzorgd in Houtens Nieuws. Zo waren wij initiatiefnemer rond een artikelenreeks in Houtens Nieuws over de energietransitie als 'opmaat' voor het burgerberaad. Onze kerngroepleden zijn 4 keer bijeengekomen voor een informele bijeenkomst. Bij 1 van die bijeenkomsten hebben we afscheid genomen van Tom de Graaf (bestuurslid) en Erik van de Giessen (voorzitter werkgroep Communicatie en Ledenwerving). Zij zijn van het begin af aan betrokken geweest bij de coöperatie.

De website is opgeschoond en er is online een smoelenboek gepubliceerd. Daarnaast is de 'Mijn Opgewekt' omgeving ingericht.

In het kader van het Energiefestival hebben we een avond georganiseerd met twee lezingen. Eén over de congestieproblematiek en één over de mogelijkheden van opslag in elektrische auto's.

3.10 Organisatie, vrijwilligers en bedrijfsvoering

Totaal werken ruim 15 vrijwilligers bij COH. Afgelopen jaar zijn er 2 vertrokken en zijn er ook 2 nieuwe bij gekomen. Er is een bestuur. Verder zijn er 2 werkgroepen, namelijk 'Projecten' en 'Marketing en ledenwerving'. Ook is er een werkgroep Financiën die zich specifiek richt op de financiering van de zonnevelden. Dit los van een aantal vrijwilligers die op specifieke gebieden activiteiten ontwikkelen. Eén van onze leden is bestuurder bij DOE B.V, het gezamenlijke bedrijf van CDE en ons, dat de zonnevelden ontwikkelt.

Met betrekking tot de interne bedrijfsvoering heeft COH afgelopen jaar een professionaliseringsslag gemaakt door Econobis (HET professionele platform voor coöperaties) te implementeren. Met betrekking tot ledenadministratie, communicatie, projecten, financiële participatie biedt dit een professioneel platform.

Op het gebied van beheer zijn er processchema's ontwikkeld.